

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-72 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-44/765-248
Karar Tarihi : 17.6.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ (İkinci Başkan)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ayşe Özlem UZUN, Özgür Can ÖZBEK

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Alper GÜVEN
Adnan Menderes Bulvarı Cep Sineması/Mersin

20

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILAN:

-United International Pictures Filmcilik ve Tic. Ltd. Şti.
Spor Caddesi Acısu Sok. No:1 D.7-8 Beşiktaş/ İstanbul

E. DOSYA KONUSU: United International Pictures Filmcilik ve Tic. Ltd. Şti.'nin Mersin Cep Sineması'nın talep ettiği filmleri temin etmediği iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Mersin Cep Sineması yetkilisi Alper Güven imzalı başvuruda, Mersin Cep Sinemasının bazı film taleplerinin, ilgili filmler bakımından tek dağıtıcı konumunda olan United International Pictures Filmcilik ve Ticaret Limited Şirketi (UIP Türkiye) tarafından yeterli kopya bulunmadığı gerekçesiyle reddedildiği belirtilmiş ve talep edilen filmlerin UIP Türkiye tarafından temin edilmesinin sağlanması talep edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 18.02.2010 tarih ve 1431 sayı ile intikal eden başvuru üzerine yapılan incelemeler neticesinde hazırlanan 16.3.2010 tarih ve 2010-2-72/İİ-10-AÖÜ sayılı İlk İnceleme Raporu sonucunda önaraştırma açılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 10.6.2010 tarih ve 2010-2-72/ÖA-10-345.AÖÜ sayılı Önaraştırma Raporu 16.6.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/297 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; UIP Türkiye hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

50 **I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME****I.1. Şikayetçi Taraf: Mersin Cep Sineması**

Mersin ilinde faaliyet gösteren bağımsız bir sinema salonu işletmesidir.

I.2. Şikayet Edilen Taraf: UIP Türkiye

UIP Türkiye, Londra merkezli film dağıtım şirketi United International Pictures (UIP)'in Türkiye'deki dağıtım ofisidir. UIP, uluslararası film dağıtım şirketleri olan Paramount ve Universal'ın bir iştiraki olarak dünyada toplam 127 ülkede faaliyet göstermektedir.

60 UIP Türkiye, 1989 yılında kurulmuştur. Paramount, Universal ve Dreamworks stüdyolarına ait filmlerin ve ayrıca 1994'ten beri de Walt Disney Studios Motion Pictures International (WDSMPI) stüdyosuna ait filmlerin dağıtımını işiyle iştigal etmektedir. Buna ilaveten bazı Türk filmleri ve diğer şirketlere ait filmler için de dağıtım anlaşmaları yapmaktadır.

UIP Türkiye'nin ortaklık yapısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: UIP Türkiye Ortaklık Yapısı

Ortak Adı	Pay Oranı (%)
United International Pictures B.V. Hollanda	95
I.F.H. International Film Holding B.V.-Holland	5
Toplam	100

I.3. İlgili Pazar**I.3.1. İlgili Ürün Pazarı**

70 Yukarıda da belirtildiği gibi UIP Türkiye, sinema salonlarına film dağıtımını işiyle iştigal etmektedir. Başvuru konusu şikâyet de Mersin Cep Sineması'nca talep edilen filmlerin kendilerine dağıtılmadığına yöneliktir. Bu çerçevede dosya kapsamında ilgili ürün pazarı, 8.3.2007 tarih ve 07-19/192- 63 sayılı Kurul kararına paralel olarak "*filmlerin sinemalarda gösterimi amacıyla dağıtım pazarı*" şeklinde tespit edilmiştir.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

Film dağıtımını faaliyetinin, Türkiye çapında yer alan sinema salonlarına yapılması ve bölgesel ya da yerel olarak bu faaliyeti ayırıştırarak kesin sınırların olmaması sebepleriyle dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak tespit edilmiştir.

I.4. Değerlendirme

80 Bir sinema filminin seyirciye gösterimine kadar temel olarak üç aşamalı bir süreç yaşanmaktadır. İlk olarak yapımcılar tarafından bir eser ortaya çıkarılmakta, daha sonra dağıtıcılar tarafından eserin hangi sinema salonlarında gösterileceğine ilişkin gerekli bağlantılar ve anlaşmalar sağlanmakta ve nihayetinde ortaya çıkan ürün tüketicisiyle yani sinema salonuna gelen izleyiciyle buluşmaktadır. Mevcut dosya kapsamında başvuru sahibi (herhangi bir gruba bağlı olmayan) bağımsız bir sinema salonu sahibiyken, rekabet ihlali olduğu iddia edilen davranış dağıtıcı bir teşebbüs tarafından gerçekleştirilmektedir.

Başvuruya konu olan davranış rekabet hukuku literatüründe sözleşme yapmanın/mal vermenin reddi olarak sınıflandırılan tek taraflı bir eylemdir. Teşebbüslerin kimlerle iş yapacakları Anayasa'nın 48. maddesi kapsamında çalışma ve sözleşme özgürlüğü

90 prensibi çerçevesinde korunduğundan tarafların bu iradelerine ancak çok sınırlı koşullar dâhilinde müdahale edilebileceği genel kabul görmektedir. Buna göre bir sözleşme yapmanın reddi eylemi, böyle bir eylemin gerçekleşmiş olması ve failinin hâkim durumda olan bir firma olması ön şartıyla ve ancak i) sözleşme konusu mal veya hakkın vazgeçilmez nitelikte olması ii) ret eyleminin ikincil piyasadaki rekabeti ortadan kaldırması iii) eylem için objektif bir gerekçelendirilmenin olmaması koşulları beraberce sağlandığı takdirde rekabet hukuku kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilecektir. Aşağıda dosya konusu eylem bu ön şartlar ve koşullar bakımından değerlendirilmektedir.

100 a. *Sözleşme yapmanın reddi eyleminin gerçekleşmiş olması:* Yapılan başvuruda Mersin Cep Sinemasının “Matrak Adamlar”, “Drag Me To Hell”, “Yukarı Bak”, “Alice Harikalar Diyarında”, “Zindan Adası”, “Büşra”, “Erotik Karantina” ve “Ejderhanı Nasıl Eğitirsin” filmlerini temin talebinin yalnızca “Ejderhanı Nasıl Eğitirsin” isimli film için (ağır koşullar önerilmek suretiyle) kabul edildiği belirtilmiştir. UIP Türkiye ofisinde yapılan görüşmede 01.01.2009 ile 20.05.2010 tarihleri arasında dağıtıcı firma tarafından Mersin Cep sinemasına sağlanan filmlerin listesi incelenmiş, Matrak Adamlar, Drag Me To Hell ve Yukarı Bak isimli filmlerin bu listede oldukları tespit edilmiştir. Dolayısıyla dağıtıcı firma tarafından şikâyetçi sinema salonunun taleplerinin tümüyle reddedilmesi söz konusu değildir.

110 b. *Reddeden teşebbüsün hâkim durumda olması:* Tek taraflı bir eylemin rekabet hukuku kapsamında bir ihlal teşkil edebilmesi için failinin ilgili piyasada hâkim durumda olması gereklidir. UIP Türkiye tarafından sağlanan belgeye göre 2009 yılı için Türkiye’de faaliyet gösteren film dağıtıcıları içinde gişe gelirine göre yapılan sıralamada UIP Türkiye, Warner Bros., Tiglon ve Özen Film’in ardından dördüncü sıradayken bu değerlendirmeye göre pazar payı **%(....)** düzeyindedir. Sektördeki oyuncuların bu bakımdan pazar payları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 2: Pazar Payları

Şirket	Pazar Payı (%)
WB	(....)
Tiglon	(....)
Özen Film	(....)
UIP	(....)
Medyavizyon	(....)
Pinema Film	(....)
Cine Film	(....)
Diğer Şirketler	(....)

120 Dağıtıcı firmaların bilet sayısına göre sıralanmaları halinde UIP Türkiye’nin dördüncü sıradaki yeri değişmemekte, buna karşın Özen Film birinci sıraya yükselmektedir. Türkiye’deki en büyük sinema zincirlerinden biri olan Mars Entertainment Group yetkilileri ise yapılan görüşmede, Warner Bros., Tiglon, UIP Türkiye ve Özen Film’in sektörün büyük oyuncuları olduklarını, bu firmalar tarafından yılda ortalama 50-60 film dağıtıldığını ve o sene dağıtılan filmlere göre pazar paylarının yüzde onluk bir bantta değişkenlik gösterdiğini ve bu firmalardan herhangi birinin hâkim durumda olduğunu söylemenin güç olduğunu belirtmişlerdir.

Bir sözleşme yapmanın reddi vakasının değerlendirmesinde önkoşul olan ret eyleminin gerçekleşmesi ve eylem faili teşebbüsün hâkim durumda olması hususları

mevcut dosya kapsamında sabit olmamasına rağmen ihlal için gerekli koşullar aşağıda değerlendirilmektedir.

130 **i) Sözleşme konusu mal veya hakkın vazgeçilmez nitelikte olması:** Mevcut dosya kapsamında reddedilen talepler bazı filmlere ilişkindir. Konuyla ilgili görüşülen gerek sinema zincirleri gerekse de bağımsız sinema salonları yabancı filmlerin hemen hiçbirinin “elzem” görülemeyeceğini ancak bazı yerli filmlerin özellikle küçük sinema salonları için büyük önem taşıyabileceğini belirtmiştir. Başvuruda adı geçen filmlerin tamamı yabancı filmler olup, gişe hasılatı bakımından Türkiye genelinde önemli bir toplama ulaşmadıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte dağıtımı UIP Türkiye tarafından yapılan ve önemli seyirci toplayan “Eyvah Eyvah”, “Ejder Kapanı”, “Yahşi Batı” ve “Vavien” gibi yerli filmlerin Mersin Cep Sinema’sına sağlandığı tespit edilmiştir.

140 **ii) Ret eyleminin ikincil piyasada rekabeti ortadan kaldırması:** Ticari faaliyet gösteren bir teşebbüsün esasen kendisine gelen talepleri kapasitesi oranınca karşılayarak gelir elde etmesi beklenir. Buna karşılık dikey bütünleşik bir firmanın alt pazarda rakibi olan bir firmanın talebini karşılamayarak onu piyasanın dışına itebilmesi ihtimali sözleşmenin reddi yoluyla rekabetin ihlali teorisinin önemli bir noktasıdır. Mevcut olayda ise ret eylemini gerçekleştiren UIP Türkiye herhangi bir piyasada Mersin Cep Sinemasının rakibi olmadığından bu eylem ile bir rakibini pazar dışına çıkarması söz konusu değildir.

150 **iii) Eylem için objektif bir gerekçelendirme olmaması:** Raportörlerce yapılan görüşmede UIP Türkiye yetkilileri Universal, Paramount ve Disney firmalarının dağıtımını yaptıklarını ve bu firmalardan tedarik edecekleri kopya adedinin yurt dışındaki dağıtıcı firma tarafından belirlendiğini, kendilerine veri olarak gelen bu sayı karşısında en iyi sonucun nasıl alınacağına ilişkin bir finansal plan hazırlayarak hangi sinemalara kaç kopya film vereceklerine karar verdiklerini ifade etmiştir. Bu kapsamda özellikle Anadolu’da sinema salonu tercihinde geçmiş performans, seyirci bilgilerinin doğru aktarılması, firmanın çalışma koşulu olan günlük raporlamanın zamanında yapılması gibi faktörler belirleyici olmaktadır. Bunun yanı sıra ortaya konulması gereken bir başka husus dağıtıcı firma ile sinema salonu arasındaki gelir paylaşımı sürecidir. Sektörde yaygın uygulama vergi, rüsum gibi yükümlülüklerin ardından kalan bilet hasılatının dağıtıcıyla, sinema salonu arasında yarı yarıya paylaşılmasıdır. Bu durumda salon genişliği, fiziksel koşullar gibi faktörlerin ihmal edildiği ve seyirci sayısının eşit olduğu bir durumda dağıtıcı açısından kopyayı daha yüksek fiyatla bilet satan sinema salonuna sağlamak daha kârlı bir seçenek olacaktır. Başvuruda Mersin Cep Sinemasının bilet fiyatlarının aynı şehirde yer alan diğer iki sinemaya göre %40 ucuz olduğu belirtilmiştir.

160 Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler bir bütün olarak göz önüne alındığında: 1) açık ve kesin bir ret eyleminin olmadığı, 2) eylem faili teşebbüsün hâkim durumda olmadığı, 3) talep edilen filmlerin vazgeçilmez nitelikte olmadığı, 4) eylem sonucunda ikincil bir piyasada rekabetin ortadan kalkmadığı, 5) bahse konu film kopyası sağlanmaması durumları için objektif gerekçelerin söz konusu olduğu, dolayısıyla da mevcut olayda sözleşme yapmanın reddi vasıtasıyla bir rekabet ihlali oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

170

J. SONUÇ

180 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.